

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการเสริมสร้างความสุขในการปฏิบัติงานของครูฐานวิถีชีวิตใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 จำแนกจำแนกตามเพศ อายุ และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเทียบหากกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 : 607–610 ; อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด 2554 : 43) จำนวนทั้งสิ้น 291 คน และดำเนินการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) โดยใช้อำเภอที่ตั้งของสถานศึกษาเป็นชั้นของการสุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม มาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 40 ข้อ ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.94 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอข้อมูล ได้แก่ ค่าคะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่า (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ซึ่งสรุปผลได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการเสริมสร้างความสุขในการปฏิบัติงานของครูฐานวิถีชีวิตใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบการเสริมสร้างความสุขในการปฏิบัติงานของครูฐานวิถีชีวิตใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 จำแนกตามเพศ อายุและประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

วิธีดำเนินการวิจัย

การกำหนดประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรีเขต 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 106 โรงเรียน ครูจำนวน 1,184 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2. ออนไลน์ : 2564)

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 1,184 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเทียบหากกลุ่ม

ตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 607-610) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 291 คน ใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) โดยใช้อำเภอที่ตั้งของสถานศึกษาเป็นชั้นของการสุ่ม หลังจากนั้นคัดเลือกครูของแต่ละอำเภอที่ตั้งของสถานศึกษาด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความสุขในการปฏิบัติงานของครูแบบวิถีชีวิตใหม่ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับเพศ อายุ และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน มีลักษณะของการเลือกรายการ (Check-list)

ตอนที่ 2 แบบวัดความสุขในการเสริมสร้างความสุขในการปฏิบัติงานของครูฐานวิถีชีวิตใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษา แบ่งเป็น 4 ด้าน ประกอบด้วย

2.1 ด้านสัมพันธภาพ	จำนวน 10 ข้อ
2.2 ด้านผลสำเร็จของงาน	จำนวน 10 ข้อ
2.3 ด้านความรักในงาน	จำนวน 10 ข้อ
2.4 ด้านการเป็นที่ยอมรับ	จำนวน 10 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เพื่อขอความอนุเคราะห์จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษจันทบุรี เขต 2 เพื่อขอความร่วมมือในการทำวิจัย
2. ผู้วิจัยนำสำเนาหนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัยติดต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษจันทบุรีเขต 2 เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง
3. กำหนดวันในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ เพศ อายุ และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) แล้วนำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง

2. ข้อมูลเกี่ยวกับความสุขในการปฏิบัติงานของครูฐานวิถีชีวิตใหม่ โดยการหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำค่าเฉลี่ยไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ในการแปลความหมายเป็นช่วงคะแนน ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2554 : 127)

คะแนนเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง มีการเสริมสร้างความสุขในการปฏิบัติงานของครูฐานวิถีชีวิตใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง มีการเสริมสร้างความสุขในการปฏิบัติงานของครูฐานวิถีชีวิตใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง มีการเสริมสร้างความสุขในการปฏิบัติงานของครูฐานวิถีชีวิตใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง มีการเสริมสร้างความสุขในการปฏิบัติงานของครูฐานวิถีชีวิตใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง มีการเสริมสร้างความสุขในการปฏิบัติงานของครูฐานวิถีชีวิตใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบ การเสริมสร้างความสุขในการปฏิบัติงานของครูฐานวิถีชีวิตใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามเพศ โดยการทดสอบค่าที (t - test) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

4. วิเคราะห์เปรียบเทียบการเสริมสร้างความสุขในการปฏิบัติงานของครูฐานวิถีชีวิตใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามอายุและประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้วิธีการตรวจสอบความแตกต่างแบบเชฟเฟ้ (Scheffe's method)

สรุปผลการวิจัย

1. ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 291 คน จำแนกตามสถานภาพเพศ ส่วนใหญ่เป็นหญิง จำนวน 232 คน คิดเป็นร้อยละ 79.70 และเป็นเพศชายจำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 79.70 ส่วนใหญ่มีอายุ 36-50 ปี จำนวน 132 คน คิดเป็นร้อยละ 45.40 อายุ 20-35 ปี จำนวน 100 คนคิดเป็นร้อยละ 34.40 และอายุตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไปจำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 20.30 ส่วนใหญ่มีประสบการณ์น้อยกว่า 10 ปี จำนวน 124 คน คิดเป็นร้อยละ 42.60 ประสบการณ์ 11 – 20 ปี จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 37.10 และประสบการณ์ 20 ปีขึ้นไปจำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 20.30

2. การเสริมสร้างความสุขในการปฏิบัติงานของครูฐานวิถีชีวิตใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 อยู่ในระดับมากทั้งในภาพรวมและรายด้าน

3. การเปรียบเทียบการเสริมสร้างความสุขในการปฏิบัติงานของครูฐานวิถีชีวิตใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 จำแนกตามเพศ โดยรวมแตกต่างกันอย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. การเปรียบเทียบการเสริมสร้างความสุขในการปฏิบัติงานของครูฐานวิถีชีวิตใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 จำแนกตามอายุ โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

5. การเปรียบเทียบการเสริมสร้างความสุขในการปฏิบัติงานของครูฐานวิถีชีวิตใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง การเสริมสร้างความสุขในการปฏิบัติงานของครูฐานวิถีชีวิตใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 สามารถนำมาอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. ผลการวิจัยพบว่า การเสริมสร้างความสุขในการปฏิบัติงานของครูฐานวิถีชีวิตใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 อยู่ในระดับมากทั้งในภาพรวมและรายด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ 1) ด้านความรักในงาน 2) ด้านผลสำเร็จของงาน 3) ด้านการเป็นที่ยอมรับ และ 4) ด้านสัมพันธภาพ ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้ น่าจะมีสาเหตุมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมให้ครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 มีความผูกพันกันและมีความพึงพอใจที่ได้ปฏิบัติงานร่วมกัน มีความผูกพันในงานและต้องการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ จึงทำให้การเสริมสร้างความสุขในการปฏิบัติงานของครูฐานวิถีชีวิตใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 อยู่ในระดับมากทั้งในภาพรวมและรายด้านซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของทศนิษฐ์ รัตนบุรี และคณะ (2562 : 12) กล่าวว่า ความสุขในการปฏิบัติงานของครูมีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากครูถือว่าเป็นทรัพยากรสำคัญที่จะทำให้การจัดการศึกษาไปสู่เป้าหมายตามแผนพัฒนาการศึกษาได้ เพราะครูเป็นผู้วางรากฐานการศึกษาให้แก่เยาวชนให้เป็นผู้ที่มีคุณภาพ มีความรู้และสามารถดำรงชีวิตให้เหมาะสมกับสภาพของสังคม

ในปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไป ความสำเร็จที่เกิดขึ้นมาจากการปฏิบัติงานของครูเป็นหลัก สภาพการปฏิบัติงานของครูในปัจจุบันพบว่า ครูที่ปฏิบัติการสอนมีภาระหน้าที่หนักมากขึ้น ความสุขในการทำงานของครูกำลังถูกบั่นทอนลงอย่างต่อเนื่อง อันมีสาเหตุมาจากองค์กรมีการปรับตัวเพื่อเผชิญกับยุคโลกาภิวัตน์ และก้าวเข้าสู่ยุคของความรุ่งเรืองที่ทันสมัยรองรับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ การสื่อสารและเทคโนโลยี และสอดคล้องกับงานวิจัยของชวนชม ชินะตั้งกูรศิริชัย ชินะตั้งกูร และสมใจ เดชบำรุง (2560 : 26 - 38) ได้ศึกษาเรื่อง ความสุขในการทำงานของบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า ความสุขในการทำงานของบุคลากรการศึกษา สังกัดสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Lykken and Tellegen (2003 : 817) ได้ศึกษาวิจัย พบว่า ร้อยละ 80 ของบุคคลที่มีความสุขเกิดจากพื้นฐานชีวิตที่ดีและปัจจัยส่งเสริมอีกหลายประการ เช่น ระดับการศึกษา รายได้ ครอบครัวสถานภาพสมรส ตลอดจนการดำเนินชีวิตโดยยึดหลักศาสนาและแนวคิดทางศีลธรรม นอกจากนี้ยังพบว่าผู้ที่มีพื้นฐานทางฐานะทางเศรษฐกิจทางสังคมที่ดีจะมีความสุขในชีวิตมากกว่าผู้ที่มีพื้นฐานฐานะเศรษฐกิจสังคมต่ำ และสอดคล้องกับงานวิจัยของวิชาญ ระดมกิจ และสายสุดา เตียเจริญ (2561 : 125 - 133) ได้ศึกษาเรื่อง ความสุขในการปฏิบัติงานของครู โรงเรียนวัดศรีอพนัน ผลการวิจัยพบว่า ความสุขในการปฏิบัติงานของครู โรงเรียนวัดศรีอพนัน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบการเสริมสร้างความสุขในการปฏิบัติงานของครูฐานวิถีชีวิตใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 จำแนกตามเพศ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้ น่าจะมีสาเหตุมาจากครูเพศชายและเพศหญิงมีภาระหน้าที่ในการปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน มีความผูกพันต่อสถานศึกษาที่แตกต่างกัน จึงทำให้ครูที่มีเพศที่แตกต่างกันมีความสุขในการปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของลู และชิน (Lu and Shin, 1997 : 249-256) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ ระหว่างบุคลิกภาพส่วนบุคคลและสภาพแวดล้อมกับความสุข ผลการวิจัยพบว่า เพศหญิงและเพศชายมีความสุขแตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของธนวรร สิริคุณากรกุล (2562 : 155) ได้ศึกษาเรื่องภาวะผู้นำแบบพัฒนาและมีความสุขในการทำงานของพนักงาน ในองค์กรเอกชนแห่งหนึ่ง ผลการวิจัยพบว่า เพศมีผลต่อภาวะผู้นำแบบพัฒนาขององค์กรสร้างสุขที่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของศิริลักษณ์ รักเจียม ณัฐวัชร ประทีป ณ ถลาง และจตุรวัชรณ จันพลา (2564 : 27) ได้ศึกษาเรื่องความผูกพันต่อองค์กรและมีความสุขในการทำงานของบุคลากรสังกัดสำนักงานอธิการบดีมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐแห่งหนึ่ง ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีเพศที่แตกต่างกันมีความผูกพันต่อองค์กรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบการเสริมสร้างความสุขในการปฏิบัติงานของครูฐานวิถีชีวิตใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 จำแนกตามอายุ โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้ น่าจะมีสาเหตุมาจาก ครูที่มีอายุที่แตกต่างกันสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง และสามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานได้ทำให้เกิดความสบายใจในการปฏิบัติงาน จึงทำให้อายุที่แตกต่างกันไม่ส่งผลต่อความสุขในการปฏิบัติงานของครู สอดคล้องกับงานวิจัยของวิภาดา มุกดา (2561 : 112) ได้ศึกษาเรื่องความสุขในการทำงานของครูผู้ดูแลเด็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า อายุกับความสุขในการทำงานทุกรายด้านไม่แตกต่างกัน

4. ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบการเสริมสร้างความสุขในการปฏิบัติงานของครูฐานวิถีชีวิตใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้ น่าจะมีสาเหตุมาจากประสบการณ์ในการปฏิบัติงานที่มากขึ้นอาจทำให้การทำงานเป็นไปได้ง่ายและเกิดความชำนาญในการปฏิบัติงานจึงทำให้ครูที่มีประสบการณ์ที่ต่างกันมีความสุขในการปฏิบัติงานที่ต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปิยดา ปัจเจกวิญญูสกุล และสุวิรี ฤกษ์จारी (2559 : 92) ได้ศึกษาเรื่องความสุขในการทำงานของข้าราชการสายผู้สอน มหาวิทยาลัยขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยส่วนบุคคลที่ต่างกันประกอบด้วยอายุ สถานภาพ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานและรายได้ส่งผลต่อความสุขในการทำงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของธนวรร สิทธิคุณากรกุล (2562 : 155) ได้ศึกษาเรื่องภาวะผู้นำแบบพัฒนาและความสุขในการทำงานของพนักงานในองค์กรเอกชนแห่งหนึ่ง ผลการวิจัยพบว่าประสบการณ์ทำงานมีผลต่อภาวะผู้นำแบบพัฒนาขององค์กรสร้างสุขที่ต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยการเสริมสร้างความสุขในการปฏิบัติงานของครูฐานวิถีชีวิตใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

ผลการวิจัยพบว่า ด้านสัมพันธภาพ มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าด้านอื่น ดังนั้นจึงมีข้อเสนอแนะว่า

1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูกับผู้บริหารระหว่างครูกับเพื่อนครู และระหว่างครูกับนักเรียน รวมไปถึงผู้ปกครองและชุมชน

2. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้มีการวางแผนร่วมกัน ช่วยเหลือกันในการทำงานยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกัน มีความเห็นใจกันและมีการพูดคุยกันอย่างเป็นมิตร

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

ผู้วิจัยได้มีข้อเสนอแนะของการวิจัยต่อไป และเพื่อต่อยอดองค์ความรู้ให้ลึกซึ้งมากยิ่งขึ้นและเป็นประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้า จึงขอเสนอแนะวิธีการวิจัยต่อไป ดังนี้

1. การศึกษาครั้งนี้ศึกษาการเสริมสร้างความสุขในการปฏิบัติงานของครูฐานวิถีชีวิตใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 การศึกษาครั้งต่อไปควรศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากเพศ อายุ และประสบการณ์การปฏิบัติงาน

2. ควรศึกษาสภาพและปัญหาในการปฏิบัติงานของครู เพื่อให้ทราบถึงสาเหตุที่ส่งผลให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติงาน ซึ่งอาจใช้วิธีการสังเกตและสัมภาษณ์ร่วมด้วย

3. จากผลการวิจัยพบว่าด้านสัมพันธภาพมีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าด้านอื่น ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไปจึงควรศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานของครูด้านสัมพันธภาพเพื่อเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับสัมพันธภาพของครูในการปฏิบัติงานร่วมกันให้มีประสิทธิภาพต่อไป